

Sygn. akt V Ca 2843/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Maria Dudziuk
Sędziowie:	SSO Aleksandra Łączyńska-Mendakiewicz SSR del. Iwona Lizakowska – Bytof (spr.)
Protokolant:	sekr. sąd. Anna Kozłowska

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Powiatu (...)

przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu z siedzibą w W.

o ustalenie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Woli w Warszawie

z dnia 12 kwietnia 2017 r., sygn. akt II C 117/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że ustala, iż od dnia 29 kwietnia 2016 r. do dnia 8 lipca 2016 r. nie istniał obowiązek ubezpieczenia OC pojazdu marki (...) o numerze rejestracyjnym (...) obciążający Powiat (...) i odstępuje od obciążania pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu;

II. odstępuje od obciążania pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt V Ca 2843/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 sierpnia 2016 roku Starosta (...) wystąpił przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu z siedzibą w W. o ustalenia nieistnienia po stronie powoda obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC dla pojazdu marki (...) o numerze rejestracyjnym (...) w okresie, gdy właścicielem tego pojazdu była powód. Wniesiono również o zasądzenie na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania.

W odpowiedzi na pozew złożonej dnia 08 listopada 2016r. strona pozwana w pierwszej kolejności podniosła zarzut niewłaściwości miejscowej Sądu, a jednocześnie wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania wg. norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie w pkt 1 oddalił powództwo; a w pkt 2 zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1217,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Postanowieniem z dnia 16 marca 2016r. w sprawie o sygnaturze akt I Ns 248/16 Sąd Rejonowy w Chrzanowie stwierdził przypadek pojazdu marki (...) o numerze rejestracyjnym (...) na rzecz Powiatu (...). Orzeczenie uprawomocniło się dnia 29 kwietnia 2016r. Przedmiotowy pojazd został przekazany przez Starostę (...) dnia 08 lipca 2016r.

Dnia 08 lipca 2016r. Starostwo Powiatowe Wydział Komunikacji i Transportu w O. zawiadomił Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, że względem samochodu marki (...) o numerze rejestracyjnym (...) nie stwierdzono aktualnego ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo było niezasadne.

Na wstępie rozważań Sąd, przytaczając art. 189 k.p.c. wskazał, iż niezbędną przesłanką do wytoczenia powództwa o ustalenie jest istnienie interesu prawnego po stronie powoda. W związku z nałożeniem przez pozwanego na powoda opłaty za brak ubezpieczenia OC pojazdu i wezwania do jej uiszczenia, Sąd uznał, iż powód w niniejszej sprawie ma interes prawny w ustaleniu nieistnienia wobec niego obowiązku ubezpieczenia OC pojazdu.

Następnie, powołując się na treści art. 23 ust.1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych Sąd Rejonowy wyjaśnił, iż posiadacz pojazdu mechanicznego obowiązany jest zawrzeć umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku ruchem posiadanego pojazdu. Dla określenia pojęcia posiadacza pojazdu trzeba się z kolei posłużyć treścią przepisów kodeksu cywilnego dotyczących posiadania (art. 336 k.c. i n.). Jak wskazał Sąd, chodzi tu zatem o osobę, która faktycznie włada pojazdem mechanicznym. Jak zauważył Sąd I instancji, w przedmiotowej sprawie niekwestionowanym był fakt nie zawierania przez powoda umowy ubezpieczenia przedmiotowego pojazdu pomimo nabycia jego prawa własności dnia 29 kwietnia 2016 r. Jedną z cech własności jest posiadanie przedmiotu tego prawa, zaś zgodnie z przytoczonym art. 23 ustawy to na posiadaczu pojazdu spoczywa obowiązek jego ubezpieczenia. Nie ma przy tym znaczenia, czy pojazd jest eksploatowany, jak i to czy jego stan techniczny umożliwia poruszanie się pojazdu.

Odnosnie chwili powstania obowiązku ubezpieczenia pojazdu Sąd powołał się na treść art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy wedle którego pierwszy obowiązek ubezpieczenia powstaje w dniu jego rejestracji, a następnie dotyczy kolejnych posiadaczy pojazdu. Jednocześnie zgodnie z art. 31 ust. 3 w/w. ustawy w razie przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego zarejestrowanego, którego posiadacz wbrew obowiązkowi nie zawarł umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, posiadacz, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w dniu przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego, ale nie później niż z chwilą wprowadzenia pojazdu mechanicznego do ruchu. Jeżeli nastąpiło przeniesienie posiadania pojazdu mechanicznego zarejestrowanego bez przejścia lub przeniesienia prawa własności tego pojazdu, a dotychczasowy posiadacz pojazdu wbrew obowiązkowi nie zawarł umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, kolejny posiadacz pojazdu jest obowiązany

zawrzeć umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w dniu wejścia w posiadanie tego pojazdu, ale nie później niż z chwilą wprowadzenia pojazdu mechanicznego do ruchu.

Dalej Sąd Rejonowy wskazał, iż dla stanu faktycznego niniejszej sprawy zasadniczym odnośnie daty granicznej obciążenia posiadacza pojazdu obowiązkiem ubezpieczenia jest zwrot „w dniu przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego”. Zdaniem Sądu, od daty przejścia prawa własności pojazdu, a zatem od dnia uprawomocnienia się orzeczenia w przedmiocie jego przypadku, powód obowiązany był do zawarcia umowy ubezpieczenia OC.

W konsekwencji powyższych rozważań Sąd nie uwzględnił roszczenia powoda i oddalił powództwo.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz art. 31 ust. 3 wskazanej ustawy.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, według norm prawem przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej, a ponadto o zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Okręgowego apelacja zasługiwała na uwzględnienie. Sąd podzielił zarzuty odnoszące się do naruszenia prawa materialnego, a zmierzające do zmiany zaskarżonego wyroku.

Na wstępie rozważań wskazać trzeba, iż na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Chrzanowie z dnia 16 marca 2016 roku, powód stał się właścicielem pojazdu marki (...) o numerze rejestracyjnym (...). Rację miał przy tym Sąd Rejonowy wskazując, iż w okolicznościach niniejszej sprawy zastosowanie znalazł art. 31 ust 3 zd. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124, poz. 1152 ze zm., dalej także „Ustawa”), zgodnie z którym „ w razie przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego zarejestrowanego, którego posiadacz wbrew obowiązkowi nie zawarł umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, posiadacz, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w dniu przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego, ale nie później niż z chwilą wprowadzenia pojazdu mechanicznego do ruchu”. Powiat jako nabywca przedmiotowego pojazdu w drodze postanowienia o przypadku, miał obowiązek ubezpieczyć tenże pojazd. Niemniej jednak skarżący wskazywał na indywidualne, szczególne okoliczności rozpoznawanej sprawy, a polegające na tym, że powód nabył przedmiotowy pojazd w wyniku orzeczenia sądu o przypadku, pojazd nie został wprowadzony przez powoda do ruchu, został zdemontowany w dniu 3 czerwca 2016 r. i wyrejestrowany 8 lipca 2016r.

W ocenie Sądu Okręgowego okoliczności, na które powołuje się powód winny być uwzględnione przy rozstrzygnięciu przedmiotowej sprawy.

Rozstrzygając przedmiotową sprawę na uwadze należy mieć również to, że nabycie przez powoda pojazdu w wyniku orzeczenia przypadku wynikało z obowiązków ciążących na powiecie, nałożonych przez ustawę z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. 1997 nr

98 poz. 602 ze zm.). Stosownie do treści art. 50a oraz art. 130a powołanej ustawy, usuwanie pojazdów z drogi należy do zadań własnych powiatu. Wobec tego, zdaniem Sądu Okręgowego, rozstrzygając o istnieniu obowiązku po stronie powoda zawarcia umowy ubezpieczenia OC, należy mieć na względzie, że do przejścia tytułu własności doszło na skutek wykonywania przez powoda obowiązków wynikających z przepisów nakładających na powiat szczególne zadania jako zarządcy dróg publicznych.

Wprawdzie literalna wykładnia art. 31 ust 3 Ustawy prowadzi do wniosku, iż powiat obowiązany jest do zawarcia umowy ubezpieczenia OC już w dacie przejścia prawa własności danego pojazdu tj. w dacie uprawomocnienia się orzeczenia o przepadku, to na uwadze należy mieć również wykładnię celowościową. Zdaniem zaś Sądu Okręgowego, celem wprowadzenia omawianej regulacji była ochrona innych użytkowników dróg przed szkodą powstałą na skutek pojazdu wprowadzonego w ruch. Powiat występuje jako zarządca drogi i wykonuje zadania polegające na m.in. usuwaniu z dróg pojazdów nienadających się do użytkowania, które stanowią przeszkodę w bezpiecznym użytkowaniu drogi. W realiach sprawy pojazd nigdy nie był użytkowany przez powoda poprzez wprowadzenie go do ruchu. Nie istniało zatem niebezpieczeństwo, że pojazd może spowodować szkodę, która zostałaby objęta ubezpieczeniem OC. Wobec tego, pomimo przejścia prawa własności pojazdu na powodowy powiat, nie zaistniały okoliczności, które mogłyby doprowadzić do powstania szkody wskutek użytkowania tego pojazdu.

Niezależnie zatem od literalnego brzmienia omawianego przepisu, w ocenie Sądu Okręgowego, wykładnia celowościowa art. 31 ust 3 Ustawy uzasadnia ustalenie, iż powód nie był zobowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia OC nabytego pojazdu.

Mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386§ 1 k.p.c. zmienił zaskarżone orzeczenie, jak w sentencji wyroku.

O kosztach postępowania za I i III instancję orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd Okręgowy przyjął, iż szczególne okoliczności, a także szczególny charakter niniejszego postępowania stanowi podstawę do zastosowania reguły przewidzianej w powołanym przepisie, stanowiącej wyjątek od zasady obciążania strony przegranej obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania.